Rektorn vid Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola
Nössemarksvägen 10
668 31 Ed

Skolbeslut för gymnasieskola och gymnasie-särskola

efter tillsyn av Utsikten – Dals-Eds gymnasie-skola i Dals-Eds kommun

Rektorn vid Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola
Nössemarksvägen 10
668 31 Ed

Tillsyn i Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola

Gymnasieskola
Gymnasiesärskola

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola och Dals-Eds kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Skolverkets officiella statistik från de senaste fyra åren visar att eleverna vid Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola uppnår genomsnittliga betygspoäng som ligger i nivå med rikets genomsnitt och att nära nog alla elever vid skolan blir behöriga till universitets- och högskolestudier. Andelen elever som fullföljer sin utbildning inom fyra år är dock lägre än motsvarande värde för riket. Dock visar statistiken för läsåret 2008/09 för samtliga resultatmått ett lägre resultat, vilket skolan bör observera.

De flesta elever inom gymnasiesärskolan lämnar skolan med slutbetyg. Vid intervjuer med skolledningen och lärarna framkommer att skolan engagerar sig i att gymnasiesärskolans elever även efter utbildningens slut får möjlighet till utveckling och lärande.

Samtal med elever och intervjuer med skolledning och personal visar att gymnasieskolan och gymnasiesärskolan genom utbildningen, gemensamma aktiviteter och även genom att erbjuda eleverna ett eget boende under skolans överinseende strävar mot att eleverna stärker sin tilltro till den egna förmågan att ta ansvar och initiativ.

Vid tillfället för den regelbundna tillsynen framkommer att kränkande behandling är ovanlig vid skolan och att personal och elever visar respekt och tillit till varandra. Skolans likabehandlingsplan uppfyller dock inte de krav som författningarna ställer på en sådan plan.

Tillsynen visar också att den biträdande rektorn utför delar av rektorsuppdraget. Någon annan skolledare kan inte ta över de befogenheter och ansvar som vilar på rektor. Enligt skolledningen kommer skolan till hösten 2010 att ha två rektorer. Likaså visar tillsynen på att gymnasieskolan och gymnasiesärskolan behöver utveckla kvalitetsarbetet så att detta arbete blir en naturlig och viktig del i det vardagliga arbetet bland skolledning och personal men också med deltagande av elever. Inför skolans fortsatta kvalitetsarbete vill Skolinspektionen också peka på att skolan måste skapa rutiner så att elever som har rätt till modersmålsundervisning får det och att åtgärdsprogram, som uppfyller förordningens krav, upprättas vid gymnasieskolan för samtliga elever i behov av särskilt stöd.

Enligt Skolverkets officiella statistik från de senaste fyra åren saknar hälften av lärarna inom gymnasieskolan pedagogisk högskoleutbildning vilket inte är godtagbart även om lärarna har en norsk lärarutbildning. Vidare behöver gymnasieskolan säkerställa att gymnasieskolans lokala kurser är utformade på ett korrekt sätt.

Skolinspektionen har i tillsynen av Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Rektorn tar inte i sitt dagliga arbete tillräckligt ansvar för att gymnasiesärskolan inriktas på att nå de nationella målen. (2 kap. 2 § skollagen och Lpf 94. 2.6 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att gymnasieskolans och gymnasiesärskolans resultat utvärderas regelbundet och använder inte dessa underlag för att nå de nationella målen. (2 kap. 2 § skollagen och Lpf 94. 2.6 Rektors ansvar).
- Alla lärare vid gymnasieskolan har inte utbildning för den undervisning som de i huvudsak bedriver. (2 kap. 3 § skollagen).
- Gymnasieskolans och gymnasiesärskolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en årlig plan mot kränkande behandling. (14 a kap. 8 § skollagen och 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Gymnasieskolan och gymnasiesärskolan erbjuder inte eleverna modersmålsundervisning i enlighet med författningarna. (5 kap. 7 § gymnasieförordningen och 5 kap. 11 § gymnasiesärskoleförordningen).
- Det finns lokal kurs inom gymnasieskolan som inte uppfyller kraven i bestämmelserna. (2 kap. 14 och 16 §§ samt 1 kap. 6 § gymnasieförordningen).
- Åtgärdsprogram som upprättas för elever i behov av särskilda stödinsatser vid gymnasieskolan uppfyller inte alltid författningarnas krav. (8 kap. 1 a § gymnasieförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2 - 3

Rektor och Dals-Eds kommun har ansvar för att Utsikten – Dals-Ed gymnasieskolas brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Dals-Eds kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Dals-Eds kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsrådet Kristina Svensson och utredaren Kristina Eklund.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson

Enhetschef/Beslutsfattare

Egon Andersson

Undervisningsråd/Föredragande

Bilagor:

Bilaga 1	**Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan**
Bilaga 2	**Tillsynsprotokoll och bedömningar för Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola**
Bilaga 3	**Tillsynsprotokoll och bedömningar för Utsikten – Dals-Eds gymnasiesärskola**

Bilaga 1

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomförde tillsyn i Dals-Ed kommun under februari 2010. Vid tillsynen besökte Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola och gymnasiesärskola den 24 februari 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för skolväsendet i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat**, **pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola, dels den information som samlats in under besöket. I Utsikten intervjuades rektorn, biträdande rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola

Skolorna	Antal elever
Gymnasieskola	113

Gymnasiesärskola	72

Källa: Skolans rektor

Vid Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola bedrivs utbildning inom både gymnasieskola och gymnasiesärskola. Utbildningen inom gymnasieskolan omfattar det specialutformade programmet Turistledarprogrammet (TL) med inriktningarna Äventyrsturism och Vildmarksturism samt Individuella program (IV). Turistledarprogrammet är sedan 1997 en riksrekryterande gymnasieutbildning.

Gymnasiesärskolan erbjuder de specialutformade programmen Barn-Omsorg-Service (BOS) och Bygg-Fastighet-Miljö (BFM). Dessutom erbjuder skolan Individuella program med yrkesträning och verksamhetsträning. Gymnasiesärskolan har sedan starten för sex år sedan ökat sitt elevantal från 3 till idag 72 elever.

Gymnasieskolan och gymnasiesärskolan leds av en rektor och en biträdande rektor. Rektorn ansvarar för skolans personal och ekonomi och det pedagogiska ledarskapet för gymnasieskolan medan den biträdande rektorn ansvarar för det pedagogiska ledarskapet för gymnasiesärskolan.

Lärarna organiseras i ett två arbetslag, ett för gymnasieskolan och ett för gymnasiesärskolan. Lärarna undervisar enbart inom det arbetslag som de tillhör.

Eleverna vid gymnasieskolan kommer från närmare 40 olika kommuner i landet och eleverna vid gymnasiesärskolan i huvudsak från kommuner i Dalsland, Värmland och Bohuslän. De flesta elever vid skolan är inackorderade.

Bilaga 2

Tillsynsprotokoll för Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola

Rutan vid varje bedömningsområde fylls endast i när Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs.

Måluppfyllelse och resultat

- [ ] **Kunskaper**

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

- [ ] **Fokus på skolans uppdrag**
- [ ] **Lärarnas bedömning och utvärdering**
- [x] **Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**

Skolans lärandemiljö

- [x] **Fokus på lärande**
- [ ] **Tillit till elevens förmåga**
- [x] **Trygghet och studiero**

Enskild elevs rätt

- [ ] **Bedömning och betyg**
- [x] **Undervisningstid och tillgång**
- [x] **Särskilt stöd**
- [ ] **Studie- och yrkesvägledning**
- [ ] **Avgifter**
- [ ] **Rektorns beslutsfattande**

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

– Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen
Lpf 94. 2.6 Rektors ansvar
3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

I Dals-Eds kommun finns en arbetsplan för Fokusnämndens verksamheter som är framtagen i förvaltningens ledningsgrupp. I arbetsplanen ställs vissa inriktningsmål upp för de olika verksamheterna. Måluppfyllelsen redovisas i den kvalitetsredovisning, som i Dals-Eds kommun benämns bokslut, som görs för gymnasieskolan. Inom gymnasieskolan upprättas ingen arbetsplan utöver Fokusnämndens plan.

För genomförandet av de fastställda målen för utbildningen ska det finnas en arbetsplan som ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig berörd personal samt representanter för eleverna. Rektor beslutar om arbetsplanen och den ska kontinuerligt följas upp och utvärderas.

Som tidigare nämnts följs nämndens arbetsplan upp genom skolans kvalitetsredovisning. Denna har, enligt inspektörernas mening, mera karaktären av en verksamhetsberättelse till nämnden än en del i ett systematiskt kvalitetsarbete som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av den egna verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse.

Vid intervjuer framkommer att kvalitetsarbetet vid Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola inte utgör ett naturligt och viktigt inslag i skolans vardagliga arbete bland såväl personal och elever som skolledning.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärande

Bedömning:

– Alla lärare har inte utbildning för den undervisning som de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3 § skollagen

Motivering:

Skolverkets officiella statistik från de fyra senaste läsåren visar att cirka 50 procent av lärarna vid Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola saknar pedagogisk högskoleexamen. I samtal med skolledningen uppger rektorn att många lärare har norsk lärarexamen och att norsk lärarutbildning inte synliggörs i Skolverkets officiella statistik. Rektorn uppger att dessa lärare har uppmanats att validera sin utbildning. Rektorn uppger vid granskningen av rapporten att andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen är 72%. Enligt den officiella statistiken för läsåret 2008/09 har 43,7 procent av lärarna pedagogisk högskoleexamen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

– Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en årlig plan mot kränkande behandling.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen
2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Motivering:

Vid Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola finns en likabehandlingsplan. Planen är dock inte upprättad utifrån nuvarande lagstiftning. Skolans likabehandlingsplan utgår inte från en aktuell kartläggning av gymnasieskolans behov och beskriver inte med utgångspunkt från denna kartläggning vilka åtgärder som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Planen är heller inte upprättad under medverkan av eleverna vid skolan.

I Dals-Eds kommun har en arbetsgrupp bildats för att ta fram en gemensam mall för årliga planer mot kränkande behandling.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Undervisningstid och tillgång

Bedömning:

– Skolan erbjuder inte eleverna modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Författningsstöd:

5 kap. 7 § gymnasieförordningen

Motivering:

I samtal med skolledning och personal framkommer att det vid skolan och i kommunen saknas gemensamma rutiner för att erbjuda modersmålsundervisning trots att det finns elever som borde erbjudas denna undervisning.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Undervisningstid och tillgång

Bedömning:

– Det finns lokal kurs som inte uppfyller kraven i bestämmelserna.

Författningsstöd:

2 kap. 14 och 16 §§ samt 1 kap. 6 § gymnasieförordningen.

Motivering:

Vid gymnasieskolan finns ett stort antal lokala kurser. Skolinspektionen har granskat ett urval av dessa och funnit att kursen Överlevnad, TURI1516, inte uppfyller de krav som författningarna ställer på en lokal kurs. Kriteriet för betyget Godkänt är enligt den lokala kursplanen att eleven har ”genomfört kursen i sin helhet med en positiv attityd och inställning”. Betygskriterierna ska precisera vilka kunskaper enligt kursplanen som krävs för att eleven ska få något av betygen Godkänt, Väl godkänt respektive Mycket väl godkänt. De betygskriterier som anges för betyget Godkänt, och även för övriga betygssteg, i kursen Överlevnad, har ingen anknytning till kursplanens mål.

Lokala kurser kan ha vissa negativa konsekvenser för den studerande. En studerande som har betyg i en lokal kurs kan inte göra prövning i kursen i en annan kommun. Vidare kan betyg i lokal kurs inte räknas som tilläggskomplettering vid ansökan till högskolan, enligt Verket för Högskoleservice. Tilläggskompletteringar är betyg i nya kurser som eleven inte har i sitt slutbetyg. Den sökande till högskolan får tillgodoräkna sig betyg från nationella kurser från tilläggskompletteringar om de höjer jämförelsetalet.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Särskilt stöd

Bedömning:

– Åtgärdsprogram som upprättas för elever i behov av särskilda stödinsatser uppfyller inte alltid författningarnas krav.

Författningsstöd:

8 kap. 1 a § gymnasieförordningen.

Motivering:

Vid skolan upprättas åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram som inspektörerna har tagit del av beskriver elevens behov utan att koppla till läroplanens och kursplanernas mål. Det finns också åtgärdsprogram som hänvisar till planeringar som görs men som inte redovisas i åtgärdsprogrammet. Flera åtgärdsprogram inom gymnasieskolan saknar tid för uppföljning. I samtal med personalen framkommer att de känner sig osäkra på hur och när åtgärdsprogram ska upprättas och att de är ovana att upprätta åtgärdsprogram då rektorn oftast upprättar dessa i samband med en elevvårdskonferens. Lärarna uppger också att åtgärdsprogrammen inte alltid utvärderas.

Bilaga 3

Tillsynsprotokoll för Utsikten – Dals-Eds gymnasiesärskola

Rutan vid varje bedömningsområde fylls endast i när Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs.

Måluppfyllelse och resultat

- [ ] **Kunskaper**

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

- [x] **Fokus på skolans uppdrag**
- [ ] **Lärarnas bedömning och utvärdering**
- [x] **Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**

Skolans lärandemiljö

- [ ] **Fokus på lärande**
- [ ] **Tillit till elevens förmåga**
- [x] **Trygghet och studiero**

Enskild elevs rätt

- [ ] **Bedömning och betyg**
- [x] **Undervisningstid och tillgång**
- [ ] **Särskilt stöd**
- [ ] **Studie- och yrkesvägledning**
- [ ] **Avgifter**
- [ ] **Rektorns beslutsfattande**

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Bristområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

– Rektorn tar inte i sitt dagliga arbete tillräckligt ansvar för att gymnasiesärskolan inriktas på att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen
Lpf 94. 2.6 Rektors ansvar

Motivering:

Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola och gymnasiesärskola leds av en rektor och en biträdande rektor. Den biträdande rektorn ansvarar i huvudsak för den pedagogiska ledningen av gymnasiesärskolan. Detta innebär att delar av rektorsuppdraget fullgörs av den biträdande rektorn. Den som uppehåller befattningen som rektor ska benämnas rektor. Någon annan skolledare kan inte ta över de befogenheter och ansvar som vilar på rektor enligt författningarna.

Enligt skollagen ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Intervjuer visar att skolans rektor inte är förtrogen med det dagliga arbetet vid gymnasiesärskolan.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av verksamheten

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

– Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen
Lpf 94. 2.6 Rektors ansvar
3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

I Dals-Eds kommun finns en arbetsplan för Fokusnämndens verksamheter som är framtagen i förvaltningens ledningsgrupp. I arbetsplanen ställs vissa inriktningsmål upp för de olika verksamheterna. Måluppfyllelsen redovisas i den kvalitetsredovisning,

som i Dals-Eds kommun benämns bokslut, som görs för skolan. Den biträdande rektorn har tillsammans med lärarna påbörjat arbetet med att upprätta en arbetsplan för verksamheten.

För genomförandet av de fastställda målen för utbildningen ska det finnas en arbetsplan som ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig berörd personal samt representanter för eleverna. Rektor beslutar om arbetsplanen och den ska kontinuerligt följas upp och utvärderas.

Som tidigare nämnts följs nämndens arbetsplan upp genom skolornas kvalitetsredovisningar. Gymnasiesärskolans kvalitetsredovisning har mera karaktären av en verksamhetsberättelse till nämnden än en del i ett systematiskt kvalitetsarbete som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av den egna verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse.

Vid intervjuer framkommer att kvalitetsarbetet vid gymnasiesärskolan inte utgör ett naturligt och viktigt inslag i skolans vardagliga arbete bland såväl personal och elever som skolledning.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

– Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en årlig plan mot kränkande behandling.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen
2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Motivering:

Vid Utsikten – Dals-Eds gymnasieskola och gymnasiesärskola finns en likabehandlingsplan. Planen är dock inte upprättad utifrån nuvarande lagstiftning. Skolans likabehandlingsplan utgår inte från en aktuell kartläggning av gymnasiesärskolans behov och beskriver inte med utgångspunkt från denna kartläggning vilka åtgärder som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Planen är heller inte upprättad under medverkan av eleverna vid skolan.

I Dals-Eds kommun har en arbetsgrupp bildats för att ta fram en gemensam mall för årliga planer mot kränkande behandling.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Undervisningstid och tillgång

Bedömning:

– Skolan erbjuder inte eleverna modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Författningsstöd:

5 kap. 11 § gymnasiesärskoleförordningen

Motivering:

I samtal med skolledning och personal framkommer att det vid skolan och i kommunen saknas gemensamma rutiner för att erbjuda modersmålsundervisning trots att det finns elever som borde erbjudas denna undervisning.